

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

Ethical Leadership of Administrators Affecting the Schools Image under The Office of Roi-et Vocational Education

ชากร โมสกุล^{1*} และ ดาวรุวรรณ ถวิลการ²

Chakorn Mosakul^{1*} Dawruwan Thawinkarn²

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

² อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Lecturer, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา 2) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา และ 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีการดำเนินการวิจัยเป็นสองระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย จากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการสนทนากลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และกรรมการสถานศึกษา แห่งละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน จากสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน ครู 196 คน กรรมการสถานศึกษา 40 คน และนักเรียนของคณาจารย์ 56 คน รวมทั้งสิ้น 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความตรง และค่าความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความเคารพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สำหรับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี โดยภาพลักษณ์ของสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านผู้บริหารและครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ของสถานศึกษาสูงสุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.85

3. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวพยากรณ์ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ความรับผิดชอบ (X_3) ความเคารพ (X_4) และความไว้วางใจ (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.87 มีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 75.9 ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

* Corresponding author. Tel: Mobile +66 8802-81929

E-mail address: chakorn.m@kkumail.com

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$\hat{Y} = 1.646 + .268 X_3 + .178 X_4 + .166 X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$\hat{Zy} = .390Zx_3 + .250Zx_4 + .258Zx_5$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to 1) study ethical leadership level of administrators and the school image level 2) study the relationship between ethical leadership of administrators and the school image and 3) study ethical leadership of administrators affecting the school image under the Office of Roi-et vocational education. The research was conducted in two phases. Phases 1, the instrument developing through studying, analyzing and synthesizing the document and literatures. The session of focus group discussion was organized and joined by 9 participants from 3 of large, medium and small sized schools. Each school assigned an administrator, teacher and school committee for joining the discussion. Phase 2 was survey research. The sampling group of 327 persons including 35 administrators, 196 teachers, 40 school committees, and 56 students of association of future Thai professional. The research instrument was the questionnaire with validity and reliability. The statistical data was analyzed by statistics computer application to search the percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient and regression coefficient through the method of stepwise multiple regression analysis.

Research findings were as follows:

1. Overall and all aspects of ethical leadership of administrators were at a high level. The highest mean were the respectfulness and honesty was found with the lowest mean. Overall and all aspects of the schools image were at a good level. The highest mean were the learning process and the administrators and teachers was found with the lowest mean.

2. The positive relationship between ethical leadership of administrators and the school image under the Office of Roi-et vocational education was found with statistical significance at the .01 level. The highest correlation coefficient of ethical leadership of administrators through the schools image was responsibility ($r = 0.85$)

3. Ethical leadership of administrators that could predict the school image under the Office of Roi-et vocational education included the responsibility (X_3), respectfulness (X_4) and reliance (X_5). The value of multiple correlation coefficients was 0.87 and the prediction capability was at 75.9%. These could be formed as the prediction equations as follows;

The prediction equation of unstandardized score

$$\hat{Y} = 1.646 + .268 X_3 + .178 X_4 + .166 X_5$$

The prediction equation of standardized score

$$\hat{Zy} = .390Zx_3 + .250Zx_4 + .258Zx_5$$

Keywords: Ethical Leadership, The Schools Image

บทนำ

จากการศึกษาของหลายหน่วยงานพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือ แรงงานของประเทศไทยที่มีคุณภาพตามความต้องการของมาตรฐานการผลิตยังมีไม่มาก และประเทศไทยยังขาดมาตรการสำหรับการประเมินคุณภาพของแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสิ่งที่ท้าทายในปัจจุบันคือการจัดการกำลังคนในภาคการผลิตอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูง เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในสังคมโลก เมื่อพิจารณาข้อมูลของการบริหารจัดการด้านการอาชีวศึกษาและการศึกษาโดยรวมของประเทศไทยพบว่า สัดส่วนของผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญสูงกว่าสายอาชีวศึกษาเป็นอัตราส่วนโดยประมาณเท่ากับ 60:40 อัตราส่วนดังกล่าวนี้ สืบเนื่องจากเยาวชนนิยมเรียน สายสามัญมากกว่าสายอาชีวศึกษา จึงกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญต่อการตอบสนองความต้องการกำลังคนระดับกลาง แม้ว่าทางราชการได้วางแผนรับนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ไว้อย่างพอเพียง แต่จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษามีจำนวนน้อยกว่าแผนการรับเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ [2] และ [3] ที่พบว่า มีการลดลงของผู้เรียนในสายอาชีวศึกษาด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น ค่านิยมของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนจบปริญญาเพื่อทำงานในสายอื่น อีกทั้งไม่ทราบความก้าวหน้าในการเรียนสายอาชีพและภาพลักษณ์ของการใช้ความรุนแรง การทะเลาะวิวาทในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาบางกลุ่มทำให้ผู้ปกครองไม่กล้าส่งบุตรหลานเข้าเรียน

จากสภาพปัญหา ปริมาณผู้เข้าศึกษาอาชีวศึกษา ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อันสืบเนื่องมาจากภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษา และกระแสปริญญานิยมในหมู่เยาวชนและผู้ปกครองนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตนเองในการบริหารจัดการโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม มีการปฏิบัติเชิงจริยธรรมที่เข้มแข็ง ซึ่งภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมนั้นเป็นการสร้างค่านิยมของจริยธรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร นอกจากนี้ผู้นำเชิงจริยธรรมยังได้รับการยอมรับว่าเป็นเสมือนปรัชญาและเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรและสังคม ความแตกต่างของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับภาวะผู้นำแบบอื่นๆ คือผู้นำเชิงจริยธรรมจะเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในองค์กรเพื่อสร้างความมุ่งมั่นที่ดีโดยไม่ใช้วิธีการบังคับ ผู้นำเชิงจริยธรรม เน้นความสำคัญด้านคุณธรรมในการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ต่ออย่างแท้จริงระหว่างผู้นำและ

ผู้ตาม รวมทั้งให้การสนับสนุนบรรยากาศที่ดีภายในองค์กร การทำงานร่วมกันเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บนพื้นฐานของคุณธรรม มีพฤติกรรมให้ความสนใจผู้อื่น และส่งเสริมผู้อื่นให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ [5] สอดคล้องกับ [8] ที่กล่าวว่าผู้นำสถานศึกษาจะต้องเป็นทั้งคนเก่งและคนดี คนเก่งคือ เป็นผู้ที่มีทักษะ ความรู้ ความสามารถมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ส่วนคนดี คือ เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มุ่งมั่นเสียสละ ซื่อสัตย์ ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ หากผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความศรัทธาและยอมรับด้วยคุณธรรมจริยธรรมจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนแล้ว ย่อมมีส่วนช่วยในการปรับภาพลักษณ์ ทัศนคติและการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสายอาชีพ

จากสภาพและปัญหาข้างต้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมุ่งหวังให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา นำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาภาพลักษณ์ และการเสริมสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความสามารถในการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ที่มุ่งศึกษาในเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Study) โดยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 พัฒนาเครื่องมือในการวิจัย โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงสำรวจโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อ

ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2. **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 35 คน และนักศึกษาของคณาจารย์ จำนวน 56 คนที่เป็นประชากรทั้งหมด ส่วนครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษามีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane [4] กรณีที่ทราบขนาดของประชากร และความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้เท่ากับ 5% และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 196 คน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 40 คน รวมกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น 327 คน

3. **เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย** แบบสอบถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 ฉบับโดยมีโครงสร้างของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ เกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 27 ข้อ

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำข้อมูลมาประมวลผล นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการเขียนบรรยายเป็นความเรียง

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 4.2 มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กับภาพลักษณ์ของสถานศึกษาและวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา

4.4 วิเคราะห์ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดโดยพิจารณาตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อพิจารณารูปแบบที่ดีที่สุดในการนำตัวแปรที่มีนัยสำคัญไปสร้างสมการพยากรณ์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความเคารพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สำหรับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี โดยภาพลักษณ์ของสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านผู้บริหารและครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความสัมพันธ์กัน ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวพยากรณ์ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเคารพ และความไว้วางใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.87 มีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 75.9

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับคือ ด้านความเคารพ ด้านความยุติธรรม และด้านการเสริมพลังอำนาจ สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่

ด้านความซื่อสัตย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันกระทรวง
ศึกษาธิการ มีนโยบายให้ความสำคัญกับการคัดเลือกบุคคล
ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยคำนึงถึง
ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะภาวะผู้นำ นอกจากนี้
สถาบันพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดให้มี
หลักสูตรการฝึกอบรมให้กับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเตรียม
ความพร้อมก่อนเข้ารับตำแหน่ง โดยต้องผ่านการอบรม
เพื่อให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ จริยธรรมและ
คุณธรรม ความรับผิดชอบ การบริหารจัดการ การนิเทศ
การสร้างขวัญและแรงจูงใจในการทำงาน ความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ และการบริหารหลักสูตร ซึ่งมุ่งเน้นคุณลักษณะ
ของผู้นำที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการ
ศึกษา พ.ศ. 2547 ที่ได้บัญญัติข้อกำหนดวินัยให้ข้าราชการ
ครูและบุคลากรทางการศึกษา ยึดถือเป็นแบบแผนในการ
ควบคุมความประพฤติของตนเอง และควบคุมผู้ใต้บังคับ
บัญชาให้ประพฤติดี ละเว้นการประพฤติปฏิบัติในทางไม่ชอบ
ไม่ควร ใช้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การปฏิบัติราชการ
มีประสิทธิภาพ [9] และสอดคล้องกับ บุญจันทร์ สีสันต์และ
คณะ [5] ที่พบว่าครูมีคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมโดยรวม
อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าครูในสถาน
ศึกษาชั้นพื้นฐานมีคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับ
มากที่สุด คือ ความเคารพ ให้เกียรติต่อเพื่อนร่วมงานด้วยกัน

ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดร้อยเอ็ดโดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ดี” เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีภาพลักษณ์อยู่ในระดับดี
โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับ คือ
ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านนักเรียน
นักศึกษา อันดับสาม ได้แก่ ด้านการบริการสังคม และด้าน
หลักสูตรการศึกษา โดยทั้งสองข้อมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน สำหรับ
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านผู้บริหารและครู ทั้งนี้
อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
ได้มุ่งเน้นในการยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา
โดยพัฒนาหลักสูตรให้มีสาขาวิชาชีพที่หลากหลาย ให้ผู้เรียน
ได้เลือกเรียนตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล
ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ ยังมีกา
รจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมทักษะ
วิชาชีพให้กับผู้เรียน มีการจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์
การทำงานจริงทั้งใน และนอกสถานศึกษา ร่วมกับสถาน
ประกอบการที่ได้มาตรฐาน เช่น รูปแบบการจัดการศึกษาใน
ระบบทวิภาคี ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์

การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-
2569 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้ 1)
ด้านการเพิ่มปริมาณผู้เรียน 2) ด้านการขยายโอกาสการเรียน
อาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ 3) ยกระดับคุณภาพการ
จัดการอาชีวศึกษา และ 4) ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร
จัดการ สำหรับการยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา
ต้องดำเนินการทั้งในระดับสถานศึกษา และระดับห้องเรียน
โดยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Constructionism,
Project Based Learning, Authentic Assessment,
การเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์จากการเรียนในสถานที่จริง/
สถานการณ์จริง อาทิ ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center)
และกรณีภัยพิบัติ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ซึ่งสอดคล้องกับ
วชิรวิทย์ ยางไชย [7] ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ภาพลักษณ์
ของอาชีวศึกษาตามทัศนะของนักเรียน : การวิจัย แบบผสมวิธี
พบว่า ภาพลักษณ์ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการจัดการ
เรียนการสอน และด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมดีกว่า
ภาพลักษณ์ด้านอื่น ๆ เนื่องจากนักเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่า
สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับ
ผู้เรียนหลายระดับ เช่น หลักสูตรที่เปิดโอกาสให้คนที่ต้อง
ได้เข้าศึกษา ผู้เรียนที่เรียนไม่เก่งก็สามารถเข้าเรียนได้ มีการ
จัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติมากกว่าเรียนทฤษฎี

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ
เชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับภาพลักษณ์ของ
สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า มีความ
สัมพันธ์กันในทางบวกทุกองค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับ “สูงมาก”
เกือบทุกองค์ประกอบ ยกเว้น องค์ประกอบด้านความยุติธรรม
ที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับ “สูง” ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน
การวิจัยที่กำหนดว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษามีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม
ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ของ
สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด สูงที่สุด
ส่วนภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านความยุติธรรม มีความสัมพันธ์
กับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ต่ำที่สุด ทั้งนี้การที่ด้านความ
รับผิดชอบต่อสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด อาจเนื่อง
มาจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีหน้าที่บริหาร และขับเคลื่อน
สถานศึกษาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และ
วัตถุประสงค์ ซึ่งในกระบวนการทำงานควรมีการมอบหมาย
ให้บุคลากรปฏิบัติงานในรูปแบบของคณะกรรมการ เพื่อเปิด
โอกาสให้เกิดการเรียนรู้ และตรวจสอบร่วมกัน นอกจากนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาายังต้องแสดงออกถึงความรับผิดชอบอันจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา เช่น การตรงต่อเวลา และการทุ่มเทกับงาน เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องแสดงความรับผิดชอบในผลงาน และสิ่งที่ได้ตัดสินใจไปแล้ว ไม่ว่าจะผลที่เกิดขึ้นจะเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับ กมลทิพย์ ทองกำแหง [1] ที่ศึกษากลยุทธ์การพัฒนากภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน พบว่า สภาพปัจจุบันขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อวิชาชีพ จำแนกตามกลุ่มผู้อำนวยการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อยพบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อวิชาชีพทุกคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ซึ่งคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 2 อันดับแรก ได้แก่ เอาใจใส่ต่อภาระงานในหน้าที่อย่างเต็มที่ และปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ หมั่นพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ

3. ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ประกอบด้วย ความรับผิดชอบ ความเคารพ และความไว้วางใจที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตนเองในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม มีการปฏิบัติเชิงจริยธรรมที่เข้มแข็ง ซึ่งภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมนั้นเป็นการสร้างค่านิยมของจริยธรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร นอกจากนี้ผู้นำเชิงจริยธรรมยังได้รับการยอมรับว่าเป็นเสมือนปรัชญาและเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรและสังคม หากผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความศรัทธาและยอมรับด้วยคุณธรรม จริยธรรมจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนแล้ว ย่อมมีส่วนช่วยในการปรับภาพลักษณ์ทัศนคติและการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสายอาชีพ และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาให้สังคมมีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้เรียนสายอาชีวศึกษาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งราวรรณ เสนารักษ์ [6] ที่ได้สรุปไว้ว่า ผู้บริหารนับเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษา รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ปัจจัยด้านผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทในอันที่จะส่งผลต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้ โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ จะต้องมีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรมและจริยธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนากภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความซื่อสัตย์ โดยปฏิบัติตนด้วยความสำนึกต่อบทบาทหน้าที่ และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นของบุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ในด้านผู้บริหารและครู โดยมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อให้ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก เกิดการยอมรับในความรู้ ความสามารถและความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน
3. อาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ควรกำหนดนโยบายในการพัฒนากภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด โดยมุ่งเน้นที่ 3 องค์ประกอบที่เป็นตัวนำภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเคารพ และความไว้วางใจ รวมทั้งกำหนดให้มีการกำกับติดตาม ปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ และนำข้อค้นพบที่ได้ มาพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการให้ตรงกับบริบทของสถานศึกษาในสังกัด
2. ควรศึกษาวิจัยตัวแปรอื่น ๆ เช่น ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หรือวัฒนธรรมองค์กร ที่อาจส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อนำไปสู่รูปแบบการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่อไป
3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยอาจศึกษาเป็นรูปแบบของกรณีศึกษา หรือการสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Study) เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้ มาพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] Thongkamhaeng K. Strategies for the development of moral leadership for private school administrators [PhD thesis]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2011. (in Thai).
- [2] Nutawatr K. The decision process of studying further in the Lower-vocational certificate of private school's students in Bangkok [MEd thesis]. Chiang Mai: Chiang Mai University; 2009. (in Thai).
- [3] Boonyasopon T. The development of Thai vocational education and technology for the next decade. Technical education journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok. 2010; 1(1): 95-104. (in Thai).
- [4] Akakul T. Research methodology in behavioral sciences and social sciences. Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani Rajabhat University; 2000. (in Thai).
- [5] Sisan B, Apsorn A, Srihanart S. An analysis the factor of servant leaderships for teacher in basic education school, Ministry of Education. King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang; 2010. (in Thai).
- [6] Senarak R. Factors related to an image of Institutes of Physical Education [MEd thesis]. Mahasarakham: Mahasarakham University; 2009. (in Thai).
- [7] Yangchai V. An analysis of the image of vocational education from the perspective of students: Mixed methods research [MEd thesis]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2011. (in Thai).
- [8] Sirilai S. Fundamental of thinking reasoning and ethics. Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University; 2007. (in Thai).
- [9] Office of Teacher and Educational Personnel Commission. The Rule of Teacher and Educational Personnel Act of B.E. 2547. Bangkok: Printer of Educational Council; 2005. (in Thai).